

vergadering **C283 – OND31**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 28 juni 2012

INHOUD

Interpellatie van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het dreigende lerarentekort en het ontbreken van initiatieven om dit te remediëren - 141 (2011-2012)	3
Motie	13
Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de leerlingenaantallen in OKAN-klassen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest - 2082 (2011-2012)	13
Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de interfederalisering van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding - 2104 (2011-2012)	16
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de modulaire opleidingenstructuren in het deeltijds secundair onderwijs - 2125 (2011-2012)	18
Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het niet toelaten van een cameraproject van KTA Keerbergen door GO! - 2135 (2011-2012)	20

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert**Interpellatie van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het dreigende lerarentekort en het ontbreken van initiatieven om dit te remediëren - 141 (2011-2012)**

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, collega's, minister, voor we op vakantie vertrekken, wil ik u nog ondervragen over een stokpaardje van onze fractie, en dat gaat over het dreigende lerarentekort en de kwaliteit van de leerkrachten.

Het Vlaams onderwijs staat voor enorme uitdagingen, dat hebben we gisteren nog maar eens gehoord tijdens het debat in de plenaire vergadering. Het secundair onderwijs hervormen – misschien –, een goede omkadering en ondersteuning bieden aan het kleuter- en lager onderwijs, de capaciteit uitbreiden, de ongekwalificeerde uitstroom indijken, meespringen op de internationale en digitale kar, de achterstand bij kansarmen tegengaan enzovoort. Dit zijn maar enkele van de problemen, maar tegelijkertijd kunnen dat ook opportuniteiten zijn.

Om deze knelpunten met een grote kans op succes te kunnen aanpakken, kondigde u twee jaar geleden al een groot en breed gedragen lerarenloopbaanpact aan. Onder andere ook de terbeschikkingstelling (tbs) zou hier deel van uitmaken. Vandaag is de tbs-regeling uitgewerkt, maar van het zo vaak genoemde en geroemde lerarenloopbaanpact is nog altijd niets in huis gekomen.

Er is nochtans zeer dringend werk aan de winkel: het lerarenberoep moet dringend aantrekkelijker worden gemaakt, er moeten opnieuw excellente studenten doorstromen naar de lerarenopleiding, jonge leerkrachten moeten in het onderwijs willen blijven, er moet plaats worden gemaakt voor zijinstromers. Ondanks deze moeilijke situatie van het lerarenberoep en de slechte vooruitzichten – in 2020 wordt een tekort van 20.000 leraren verwacht – hebt u tot op dit moment nog geen arbeidsmarktrapport 2011 openbaar gemaakt. Dit was nochtans een jaarlijkse gewoonte, we hebben er ook naar gevraagd in deze commissie en het dringt zich juist nu op. Het zou het parlement en de scholen toelaten een objectieve kijk te krijgen op de vooruitzichten van de arbeidsmarktsituatie op het vlak van onderwijs.

Gisteren werd het decreet goedgekeurd waarbij aan basisscholen een nieuwe omkadering wordt toegekend. Dit zou kunnen leiden tot meer leraren in de scholen – daar hebben we uitgebreid over gedebatteerd, minister, u hebt altijd gezegd meer dan 1100 – en dus kleinere kleuterklassen. Maar omdat er te weinig leerkrachten zijn, zal dit geld waarschijnlijk niet naar kleinere klassen kunnen gaan.

Minister, in een antwoord op een schriftelijke vraag van mevrouw Meuleman antwoordde u dat amper 600 dertigplussers per jaar starten in het onderwijs, terwijl de onderwijskoepels vooral van deze zijinstromers een oplossing verwachten voor het lerarentekort. Waar blijven de maatregelen voor een aantrekkelijkere zijinstroom?

Daarenboven is er een mogelijk probleem met de instromende studenten aan de lerarenopleiding. Daarover heb ik een tijdje geleden zelf een schriftelijke vraag gesteld. Daaruit bleek dat in het schooljaar 2011-2012 de helft van de instromers kleuteronderwijs een tso-vooropleiding had, meer dan 25 procent kwam uit het bso en slechts ongeveer 15 procent kwam uit het aso. Voor een opleiding leraar lager onderwijs waren deze cijfers respectievelijk 989, 103 en 728 op 1930, voor een opleiding leraar secundair onderwijs waren deze cijfers respectievelijk 1335, 222 en 784 op 2502.

Dit hoeft niet noodzakelijk een probleem te zijn, want leraren met een gemengde vooropleiding kunnen ook voordelen meebrengen. Het is ook niet ideaal als alle mensen uit het huidige aso komen. Mits een goed schakelprogramma kan dat in veel gevallen goed lukken. Het zegt echter wel veel over de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep. In een

samenleving die van onderwijs een speerpunt in haar beleid maakt, moeten ook excellente studenten willen kiezen voor het beroep van leraar, maar hierover geen woord vanwege het beleid. Integendeel zelfs, ondanks de tegenvallende inschrijvingscijfers in de lerarenopleidingen vorig jaar, is er zelfs niet aan een campagne gedacht om leerkrachten aan te trekken naar de opleiding. Dat had ik nochtans verwacht, maar blijkbaar is dat niet het geval.

Kwaliteitsvol onderwijs staat of valt met kwaliteitsvol opgeleide en voldoende beschikbare leerkrachten. Vlaanderen dreigt hier volledig de mist in te gaan als er niet heel dringend maatregelen worden getroffen. Minister, ik weet dat u zult verwijzen naar het lerarenloopbaandebat en -pact, maar ik verwacht nu toch iets meer van uw antwoord op mijn vragen.

Minister, kan het arbeidsmarktrapport onderwijs onverwijld ter beschikking worden gesteld van de commissie Onderwijs, als het er is? Als het er niet is, waarom niet? Wat is de concrete stand van zaken van het lerarenloopbaandebat? Welke onderwerpen werden reeds besproken? Wat is de timing voor de afronding? Bent u bereid eenzijdig maatregelen uit te werken als de samenwerking met de vakbonden niet vlot? Wat is uw mening over de grote aantallen tso- en bso-studenten die instromen in de lerarenopleiding? Waarom staat u blijkbaar niet open voor een campagne die tenminste de aandacht kan trekken op de vele mooie en aantrekkelijke kanten van het lerarenberoep?

Het moet me toch ook even van het hart dat als het lerarenberoep in beeld komt, het vaak met negatieve verhalen is. Het lijkt allemaal kommer en kwel te zijn in het onderwijs. Ik heb zelf lang les gegeven, ik ken heel veel mensen in het onderwijs en ik weet dat heel veel mensen met heel veel plezier in het onderwijs staan. Op deze manier stoot men natuurlijk nog meer mensen af om naar het onderwijs te komen.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, minister, collega's, mevrouw Vanderpoorten stelt eigenlijk een terechte vraag. We hebben twee jaar geleden in de plenaire vergadering reeds gevraagd om een integraal plan voor de kleuterschool te ontwikkelen omdat we verwachten dat er een aantal uitdagingen op ons zullen afkomen, en een aantal knelpunten zijn vandaag al gekend.

We hebben toen ook gezegd dat er capaciteitsproblemen waren die we zeer goed moeten opvolgen, ook in de steden waar er toen nog geen problemen waren. Er is toen ook al gewezen op het tekort aan leerkrachten. De problematiek stelt zich wel niet overal op dezelfde manier. Er zal nu meer omkadering komen in het basisonderwijs, vooral in de kleuterscholen. Er zijn een aantal scholen die slechts enkele uren extra krijgen, maar er zijn ook scholen die verschillende volledige ambten krijgen. Als we nagaan waar dat is, dan is dat vaak in streken waar er vandaag al moeilijk extra krachten te vinden zijn. We vragen ons af hoe dat het volgend schooljaar zal verlopen, zeker op plaatsen waar het nu al niet vanzelfsprekend is om vervangingen te vinden voor leerkrachten die voor korte tijd uitvallen.

Als u gesprekken voert in het kader van de kleuterschool van de toekomst, bespreekt u dan ook het multidisciplinaire team in de kleuterschool? We willen nu vooral kleuterleidsters inzetten in de kleuterschool, maar als we de problemen onderzoeken die kinderen in de kleuterschool kunnen hebben, dan zijn er ook andere disciplines nodig die vaak ook al preventief kunnen werken. Wordt eraan gedacht om dat mogelijk te maken in de kleuterscholen?

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Voorzitter, minister, collega's, we willen ons aansluiten bij de vraag van mevrouw Vanderpoorten. Ze heeft het arbeidsmarktrapport onderwijs aangekaart dat eind april beschikbaar zou zijn. Ook wij zijn ervan overtuigd dat het arbeidsmarktrapport een objectieve en concrete maatstaf kan zijn voor het onderwijsbeleid.

Mevrouw Vanderpoorten vroeg ook naar de stand van het lerarenloopbaan debat. U hebt gesteld en ik citeer: “Het is de bedoeling om na de zomer te bekijken of we daar al dan niet op landen.” Hebt u daar nu al meer zekerheid over?

U zei in maart dat de laatste hand werd gelegd aan een actieplan voor het kleuteronderwijs. Wat is de stand van zaken? Is dat plan af?

Mevrouw Vanderpoorten had het ook over de grote aantallen tso- en bso-studenten die instromen. U weet dat wij voorstander zijn van een soort ‘beginassessment’ bij instromende studenten lerarenopleiding, zoals we dat trouwens al doen in de Karel de Grote-Hogeschool in Antwerpen. Zo kan men zo snel mogelijk inspelen op eventuele valkuilen of remediëren. Minister, hoe staat u daar tegenover?

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Mevrouw Vermeiren, u spreekt nu van een assessment, maar ik heb een tekst van uw partij waarin u spreekt van een toelatingsproef, wat toch wel iets anders is. Ik zou graag willen weten wat u eigenlijk bedoelt.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Die toelatingsproef is geen dwingende toelatingsproef. Maar studenten die willen instromen, kunnen een aantal zaken laten testen, bijvoorbeeld hun kennis van Frans of Nederlands. Zo weten ze vooraf waar ze staan alvorens ze verder gaan.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega’s, normaal gezien zou vandaag het arbeidsmarkt-rapport online staan. Ik heb het zelf nagekeken, maar het is nog niet online. Het wordt enkel nog in pdf-formaat digitaal verspreid en er zullen geen gedrukte exemplaren meer worden gemaakt. Op die manier wil de Vlaamse Regering besparen.

De vraag naar leerkrachten wordt bepaald door drie factoren: de uitstroom, tbs (terbeschikkingstelling) en pensionering; beleidsmaatregelen die bijkomende omkadering creëren of besparingen waardoor tewerkstelling verloren zou kunnen gaan; demografische evolutie. In het kleuteronderwijs veroorzaakt de demografische evolutie 45 procent van de vraag. De uitstroom beïnvloedt 27 procent van de vraag naar kleuteronderwijzers. In het lager onderwijs is de demografische evolutie slechts goed voor 11 procent van de vraag; de uitstroom daarentegen is goed voor 76 procent van de vraag. In het secundair onderwijs evolueert het leerlingenaantal de komende twee jaar in dalende lijn. De vraag naar leerkrachten wordt volledig door de uitstroom veroorzaakt.

Concreet zal de komende jaren de vraag in het kleuteronderwijs stijgen met ongeveer 3880 voltijdequivalenten (vte). Voor het lager onderwijs zal de vraag 3471 vte bedragen, en voor het secundair onderwijs 6266 vte. De reële vraag ligt evenwel hoger, aangezien 1 vte wordt ingevuld door gemiddeld 1,7 personen. In vergelijking met de vorige prognose stellen we in het kleuteronderwijs, het lager onderwijs en het secundair onderwijs een stijgende vraag vast die vooral wordt veroorzaakt door de uitstroom.

Het aanbod aan leerkrachten wordt bepaald door het aantal mensen dat afstudeert. Op dat aantal worden twee correcties toegepast. Om te beginnen stroomt slechts een deel van de afgestudeerden door naar het onderwijs. De doorstroom van de verschillende afgestudeerde leerkrachten is de volgende: kleuteronderwijzers 89 procent, onderwijzers 95 procent, de afgestudeerden van de geïntegreerde lerarenopleiding aan de hogescholen 78 procent, de specifieke lerarenopleiding aan de universiteiten en de hogescholen 21 procent en de specifieke lerarenopleiding aan de centra voor volwassenenonderwijs (CVO’s) 42 procent.

Van die groep van nieuwe leraren stroomt een gedeelte na 5 jaar opnieuw uit het onderwijs: 13 procent van de kleuteronderwijzers en 21 procent van de leerkrachten in het secundair onderwijs. Concreet zal het aanbod aan leerkrachten in het kleuteronderwijs 3069 vte bedragen. In het lager onderwijs zal het aanbod 3903 vte bedragen en in het secundair onderwijs 8772 vte. Het probleem zal zich dus vooral voor het kleuteronderwijs stellen.

Wat het tekort aan leerkrachten betreft, moeten wij die cijfers in verhouding tot het aantal openstaande vacatures bekijken. Dit doen wij op basis van de openstaande vacatures in de VDAB-databank van de maand maart. In maart 2009 bedroeg het aantal openstaande vacatures in het basisonderwijs 238 eenheden; in het secundair onderwijs van de 1ste en 2de graad 182 en in het secundair onderwijs van de 3de en 4de graad 189.

Op basis van het nettoresultaat van deze vergelijking van vraag en aanbod kunnen wij aannemen dat er over een tijdspanne van vier jaar – op basis van de evoluties in het kleuteronderwijs – een potentieel tekort aan kleuteronderwijzers zal zijn van ongeveer 810 budgettaire fulltime-equivalenten (BFT's), afhankelijk van de manier waarop de nieuwe arbeidsplaatsen in het kleuteronderwijs worden ingevuld.

De arbeidsreserve van onderwijzers zal – eveneens op basis van de evoluties in het lager onderwijs – over dezelfde tijdspanne een licht overschot vertonen van ongeveer 440 BFT's. Ook deze inschatting is afhankelijk van de manier waarop de nieuwe arbeidsplaatsen in het lager onderwijs worden ingevuld. Voor het secundair onderwijs zouden wij in de komende vier jaar een overschot van 2456 leerkrachten secundair onderwijs kunnen optekenen.

Naast de vergelijking van vraag en aanbod op de onderwijsarbeidsmarkt gaat het arbeidsmarktrapport na of er indicatoren zijn die wijzen op een lerarentekort. Het aantal ingevulde vacatures bij de VDAB ligt in vergelijking met voorgaande jaren hoger: 84 procent in het basisonderwijs, 90 procent in het secundair onderwijs van de 1e en 2e graad en 83 procent in het secundair onderwijs van de 3e en 4e graad. Meer jobs raken ingevuld, wat betekent dat er sprake is van enige ontspanning van de onderwijsarbeidsmarkt.

Wij hebben de spanning nagegaan tussen het aantal vacatures – interimbetrekkingen van minder dan een schooljaar – tegenover het aantal kandidaten in de leerkrachtendatabank dat een ambt of vak wil uitoefenen en daarvoor het vereiste bekwaamheidsbewijs heeft. De spanning is het grootst bij de onderwijzers en de kleuteronderwijzers, en in het secundair onderwijs bij de leraren wiskunde, Frans, Nederlands, hout, technologische opvoeding en lassen-constructie.

Een stijging van het aantal leerkrachten dat niet met een vereist bekwaamheidsbewijs is aangesteld, kan een indicator zijn van het tekort. We zien daarin de voorbije jaren geen noemenswaardige stijging.

Het aantal leerkrachten dat in het secundair onderwijs cumuleert, stijgt in vergelijking met vorig schooljaar. Naarmate het schooljaar vordert, stijgt de nood om ambten via overwerk in te vullen.

Een daling van het aantal masters in het secundair onderwijs zou een indicator kunnen zijn van het tekort. Het percentage leerkrachten dat is aangesteld met een diploma van master in de 2e en 3e graad van het secundair onderwijs, is in vergelijking met tien jaar geleden echter lichtjes gestegen.

De conclusie is dat het arbeidsmarktrapport duidt op een toekomstig tekort aan leerkrachten voor het kleuteronderwijs. Voor het lager en secundair onderwijs is er sprake van een licht overschot: de vraag wordt bepaald door de uitstroom van leraren, en dankzij de tbs wordt het probleem ook een beetje minder groot. Vooral de arbeidsmarkt in Antwerpen moeten wij in het oog houden. Het rapport staat vanaf vandaag online: u kunt dus op de website die cijfers nakijken.

Ik heb de voorbije maanden met alle sociale partners bilaterale gesprekken gevoerd, op basis van een eerste tekst met voorstellen inzake de vijf thema's die deel uitmaken van het loopbaanbeleid. Ter herinnering vermeld ik de vijf thema's: besturen en directeurs zijn professionele leidinggevers; leraren zijn excellent opgeleid; overheid, scholen en leraren investeren continu in competentieontwikkeling van leraren; leraren maken deel uit van een multidisciplinair team dat de uitdagingen waar een school mee wordt geconfronteerd, kan

aangaan; de overheid creëert een kader met aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden die vergelijkbaar zijn met die van andere hooggeschoolde professionals.

Ondertussen hebben wij de tekst bijgestuurd en aangevuld. Gisteren heeft de minister-president niet enkel verwezen naar de hervorming van het secundair onderwijs, maar ook naar wat nodig is voor leerkrachten, en dan gaat het ook over het voorliggende thema en over het loopbaanpact. Dat betekent dat wij de komende weken in de Vlaamse Regering en nadien met de sociale partners – waar wij al intensief mee hebben overlegd – zullen blijven praten met het oog op de voortzetting van het loopbaanpact.

We hebben nooit verborgen dat veel van die maatregelen in het loopbaanpact noodzakelijk zijn om de hervormingen van het secundair onderwijs tot stand te kunnen brengen. We hebben dat nooit verborgen. Die link is altijd duidelijk aanwezig geweest. We zullen dat gedurende de komende maanden gezamenlijk aanpakken.

Aangezien we dat hebben voorbereid, weten we wat de mensen denken. Ik zeg niet dat het altijd evident is. Tijdens een debat zonder taboes kan er ook turbulentie zijn. Ik moet die beeldspraak trouwens vervolledigen. Het is beter turbulentie te hebben tijdens de vlucht, want daar kunnen we doorvliegen, dan tijdens de landing, want dan zouden we crashen. *(Opmerkingen van mevrouw Gerda Van Steenberge)*

Mevrouw Van Steenberge, u hoeft zich geen zorgen te maken. Op het ogenblik dat de landing moet worden ingezet, zal de Vlaamse Regering dat goed weten.

De voorzitter: Minister, u beslist pas waar u wilt landen op het ogenblik dat de landing wordt ingezet. Voor welke luchtvaartmaatschappij werkt u eigenlijk? *(Gelach)*

Minister Pascal Smet: Die maatschappij vliegt naar het paradijs. *(Opmerkingen)*

Het maakt niet uit of het om JFK of Newark gaat, het vliegtuig landt altijd in New York. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Het loopbaanpact is niet enkel bedoeld om op korte termijn effect te sorteren. Het gaat ons ook om de langetermijneffecten. We moeten weten waar we heen willen. Een dergelijk pact wordt voor de komende jaren opgesteld. Dit geldt ook voor de hervorming. We moeten duidelijk weten waar we heen willen. Pas dan kunnen we stappen in die richting zetten. We kunnen geen stappen zetten als we niet weten wat de bestemming is. Dat is gisteren tijdens het debat misschien wat te weinig aan bod gekomen.

De bestemming van de hervorming en van het loopbaanpact is belangrijk. Zodra we de bestemming kennen, kunnen we stappen in die richting zetten. Niemand hoeft zich hierover zorgen te maken. De Vlaamse Regering is het hierover eens.

Wat het aantal leerlingen uit het tso en het bso betreft, stellen we vast dat de verhouding wijzigt. Op dit moment hoeft dat geen probleem te zijn. We definiëren de basiscompetenties, waaruit moet blijken wat een beginnende leerkracht moet kennen en kunnen. Zolang de leerkrachten over die competenties beschikken, maakt het niet uit of ze in het secundair onderwijs aso, tso of bso hebben gevolgd. De determinerende vraag is of ze al dan niet die competenties hebben.

We stellen tevens vast dat te veel leerlingen uit het aso bij de overstap naar het hoger onderwijs de opleiding tot leerkracht links laten liggen. Er is duidelijk een gebrek aan interesse. Ik bezoek veel scholen. Als ik vraag wie er leerkracht wil worden, valt het me telkens opnieuw op dat er in het beste geval twee of drie leerlingen hun land opsteken. Daar moeten we ook rekening mee houden. Ze willen wel allemaal voetballer worden. Toen ik klein was, wilden ze piloot worden. Dat is doorheen de tijd ook veranderd.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Minister, u hebt duidelijk iets met vliegen.

Minister Pascal Smet: De CLB's zullen in het licht van hun informatieopdracht meer op dit punt moeten inzetten. Ze moeten meer stilstaan bij een bewuste positieve keuze voor de

lerarenloopbaan. Het beroep van leraar is in mijn ogen een van de mooiste beroepen. Het is ook een roeping. Het is meer dan een beroep. Misschien moeten we dit ook in het achterhoofd houden telkens als we het beroep van leerkracht willen valoriseren.

Er is iets merkwaardigs aan de hand. Uit allerlei enquêtes blijkt dat het onderwijs hoog scoort als een sector waar mensen vertrouwen in hebben. Tegelijkertijd stellen we vast dat een job in het onderwijs als minder aantrekkelijk wordt beschouwd. Dit is een belangrijke vaststelling. We zullen de leerkrachten in de toekomst nog meer als ambassadeurs van hun eigen beroep moeten inschakelen. Dit zal niet heel snel resultaten opleveren. We hebben dat in de zorgsector ook gezien. Dat gebeurt niet zomaar. Er is nu enige kentering in de instroom in de zorgsector.

We moeten niet gewoon een campagne met de slogan ‘word leraar’ lanceren. Volgens mij zouden we op die manier niet veel mensen overtuigen. Uit onderzoek blijkt dat dergelijke campagnes niet erg effectief zijn. We moeten hiervoor andere maatregelen nemen.

We willen dit punt dan ook aan het loopbaanpact koppelen. Op die manier krijgen we immers een globale visie. We willen een kentering in het denken tot stand brengen. Dat zal echter meerdere jaren vergen. Het lijkt me een illusie te denken dat dit snel kan werken.

We hebben verkozen niet te blijven wachten. We hebben aan een actieplan gewerkt en een aantal voorstellen uitgewerkt om het lerarentekort aan te pakken dat door alle actoren kan worden vastgesteld en dat zich volgend jaar ten gevolge van de bijkomende omkadering allicht zal manifesteren.

Het is niet mogelijk in dit verband een enkele allesomvattende maatregel te nemen. We hebben verschillende voorstellen, afkomstig uit verschillende invalshoeken, op tafel gelegd. Al deze voorstellen kunnen op korte termijn effecten genereren. Omwille van de complementariteit kan elk voorstel maximaal een bijdrage tot een oplossing voor het nijpend tekort leveren.

Hoewel we momenteel nog onderhandelen met de sociale partners over dat plan, wil ik toch een aantal maatregelen aanhalen die momenteel worden besproken. Het gaat onder meer om de maximalisering van de toestroom van kleuteronderwijzers, om het aantrekken van andersopgeleiden door middel van een combinatie van werken en leren, aangevuld met een aangepast salaris, en om het aantrekken van zijinstromers wier anciënniteit in rekening zal worden gebracht.

We werken hier momenteel aan. Ik zal niet op de concrete maatregelen zelf ingaan. Die maatregelen zijn eigenlijk al uitgewerkt en worden momenteel besproken. Ik geef gewoon de inhoud en de krachtlijnen weer. Dat stelt iedereen in staat zich hier een idee van te vormen.

We hebben met de VDAB afspraken gemaakt om werkzoekenden voor bacheloropleidings-trajecten voor het kleuteronderwijs en het lager onderwijs aan te trekken. In Antwerpen is men momenteel bezig die trajecten vorm te geven. Ook in andere provincies is de VDAB aan het onderzoeken hoe dat kan gebeuren.

We zullen ook sensibiliseringsacties opzetten, onder andere door flexibele trajecten te promoten.

Het is ook belangrijk dat we aan het lokale beleid vragen om gerichte acties te ondernemen om vraag en aanbod maximaal op elkaar af te stemmen. Dat wil zeggen dat we, om het aanvangsbeleid ten aanzien van beginnende leraren te versterken, de stille reserve aanspreken. Daarmee bedoelen we mensen die vier vijfden werken, die minder werken, die eventueel fulltime kunnen werken. Daar hebben we nog wat marge. U weet dat de overheid dat niet kan doen. Het gaat om hoe je omgaat met het toekennen van verlof of met het aanwezigheidsbeleid, of met het aanvangsbeleid voor beginnende leerkrachten. We hebben gemerkt dat er nog reserve aanwezig is.

We zouden, met betrekking tot de schoolorganisatie, willen bekijken of we voor een tijdelijke duur niet het omzetten van lestijden voor kleuteronderwijs naar uren kinderverzorging verder moeten vergemakkelijken. Dat kan soelaas brengen. Dat is geen duurzame, maar eventueel een tijdelijke oplossing. Ook dat ligt op tafel. We zouden het wel willen beperken in de tijd.

Ook de versoepeling van de affectatie en mutatie naar het ambt van kleuteronderwijzer ligt op dit moment op tafel. U begrijpt dat ik dat zeg omdat we bij de onderwijzers wat overschot hebben. We willen ook het bundelen van lestijden mogelijk maken. De omkadering die een school niet tot het laatste uur kan invullen of organiseren moet kunnen worden gebundeld, zodat er toch volwaardige jobs worden ingevuld. Dat kan binnen een scholengemeenschap, als er lestijden kunnen worden overgedragen, ook op het niveau van de personeelsleden. Daar kunnen we door de schoolorganisatie het lestijdenpotentieel maximaliseren tussen de verschillende scholen.

We hadden ook de bedoeling om acties te ondernemen om boventallige Nederlandse leerkrachten aan te trekken. Ik heb een brief gekregen van mijn uittredende Nederlandse collega Marja van Bijsterveldt-Vliegenthart, op 12 juni 2012 geschreven en op 22 juni aangekomen. In die brief staat dat onze administraties in maart een gesprek hebben gehad, “maar graag wil ik u informeren dat de voorgenomen bezuinigingen in Nederland op passend onderwijs” – dat is buitengewoon onderwijs bij ons – “niet langer doorgang vinden. De stelselherziening passend onderwijs gaat dus niet gepaard met de aanvankelijk voorgenomen bezuiniging van 100 miljoen euro, 200 miljoen euro en 300 miljoen euro vanaf 2015. Dat betekent dat er geen leerkrachten boventallig hoeven te worden verklaard.”

Daarmee vervalt de aanleiding voor het maken van afspraken om meer Nederlandse leraren te overtuigen in Vlaanderen te komen werken. Ze hebben nu immers een heilige schrik dat die leerkrachten wel eens de weg naar Vlaanderen zouden kunnen vinden en dat ze in Nederland een tekort aan leerkrachten zouden krijgen. Dat neemt niet weg dat de provincie Antwerpen en vooral de stad Antwerpen nog contacten heeft met de provincie Zeeland.

Het grote plan zal door de gewijzigde situatie bij de Nederlanders niet plaatsvinden. Als er een nieuwe collega komt, zullen we zien of we nog iets doen. De stad en de provincie Antwerpen overleggen met de provincie Zeeland en de scholen daar. Dat overleg zal worden voortgezet.

Voorzitter, ik vat samen. Mevrouw Vanderpoorten, u merkt dat we wel degelijk maatregelen in petto hebben. Er wordt op dit moment over onderhandeld. Ik heb u, onder het motto ‘de aanhouder wint’, al een beetje inzage gegeven. We zullen dan ook voor een deel nu en voor het andere deel in de tweede helft van het jaar de nodige decretale maatregelen nemen om dit te verankeren.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Minister, dank u voor uw uitgebreide antwoord. Ik ben blij dat het arbeidsmarktrapport raadpleegbaar is. We zullen dat dan ook doen. Ik kan mij voorstellen dat we dat in het begin van het volgende politieke jaar in de commissie ter sprake kunnen brengen. Dat was de bedoeling toen het verscheen.

Minister Pascal Smet: Zouden we dat dan niet beter doen wanneer we zicht hebben op de situatie in het basisonderwijs? Dat zal wellicht in oktober zijn. Dan hebben we de cijfers die u wellicht zult opvragen. Dan kunnen we die twee koppelen.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Of dat nu eind september of oktober is, speelt nu niet zo’n rol – als we maar voldoende stof hebben om het debat serieus te voeren. Dat zal dan wel door jullie worden signaleerd.

Ik had nog een bijkomende vraag over het kleuteronderwijs. Het staat vast dat er daar een tekort zal zijn. Hoe kunnen we dat invullen? U hebt al verwezen naar de eventuele inzetbaarheid van kinderverzorgsters, tijdelijk dan toch. Maar nu is er een tekort in het

kleuteronderwijs. Dat tekort schuift op. Dat komt in het lager en secundair onderwijs. Het blijft dus sowieso belangrijk om daar te denken aan acties. U bent bezig met het lerarenloopbaanpact en met een aantal maatregelen die daar worden uitgetrokken, als ik het goed begrijp? Hoort die laatste maatregel die u hebt genoemd in het lerarenloopbaanpact? En de timing daarvan is dan al volgend najaar?

Minister Pascal Smet: Ja. Een aantal maatregelen worden nu al met de VDAB getroffen.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Dat zijn zeker goede maatregelen.

Hoe zit het met de timing van het lerarenloopbaandebat zelf?

Minister Pascal Smet: Dat zal ook voor de komende maanden zijn. De sociale partners hebben me gezegd dat ze sowieso al wat meer tijd nodig hebben. Sowieso zal de regering dit als een ruimer geheel bekijken. De minister-president heeft dat gisteren duidelijk aangegeven. Hij heeft het ook uitdrukkelijk gehad over de loopbaan van de leerkracht. Dat sloeg dan hierop. We hebben de afgelopen jaren niet getalmd en zullen ook in de toekomst niet talmen. We zetten dit voort. Het zal voor iedereen een heel druk najaar zijn.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Het is uiteraard niet eenvoudig. Op het moment dat er beslissingen zijn genomen, moet er nog een en ander ten uitvoer worden gebracht. Dan moeten die mensen nog afstuderen en zo. Het is dus wel een heel grote verantwoordelijkheid.

Goed, we wachten af. Ik weet dat u geen liefhebber bent van een geïsoleerde campagne. Dat lijkt me inderdaad niet veel op te leveren, maar ik heb toch wel het gevoel dat er nu heel weinig beweegt en dat er ook heel weinig ruchtbaarheid wordt gegeven aan de noodzaak dat meer jongeren voor leerkracht gaan studeren. Het lijkt alsof er niets aan de hand is, terwijl dat wel zo is. Dat komt alleszins zo over. Ik heb de indruk dat het heel stil is op dat front, dat men dat niet beseft. Ik ben daar echt heel bezorgd over. Dit kan een heel grote impact hebben op jongeren. Ik heb altijd gepleit voor meer kinderverzorgers in het kleuteronderwijs, maar die mogen natuurlijk niet in de plaats van kleuteronderwijzers komen. Ik beweer niet dat die mensen geen kwaliteitsvol werk leveren, maar dat zijn vooral verzorgsters. Voor het eerste kleuterklasje is dat perfect, om een kleuteronderwijzeres bij te staan, maar ze kunnen niet in hun plaats treden.

Ik blijf dus toch met een aantal vragen zitten, maar ik weet ook wel dat er natuurlijk niet kan worden getoverd. Om de problemen qua tekorten die we nu in het kleuteronderwijs kennen, te voorkomen in het lager onderwijs en het secundair onderwijs, moet er natuurlijk nu wel actie komen, opdat er binnen tien jaar een aanzienlijke wijziging zou komen in de houding tegenover het beroep van leerkracht.

Ik dank u alleszins voor uw antwoord. Ik zal een motie indienen.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, ik dank u voor de verduidelijking over de maatregelen waaraan u werkt. De cijfers leren ons dat we inderdaad toch wel voor een uitdaging staan om voldoende mensen te vinden. Ik stel vast dat u in grote mate binnen het kader van het onderwijs zelf blijft zoeken naar oplossingen, met uitzondering van de kinderverzorgsters. We hebben altijd onze bezorgdheid daarover geuit: we zijn geen vragende partij voor het inzetten van veel kinderverzorgsters. Mevrouw Vanderpoorten stelt terecht dat het onderwijskundige aspect ook in de kleuterschool zeer sterk aan bod moet komen. Die mensen zijn daar niet voor opgeleid en we mogen van hen ook niet verwachten dat ze dat aspect ook op zich nemen in die kleuterklas.

We vragen dat er niet alleen zou worden gezocht bij mensen die een onderwijsopleiding hebben gekregen. Ik denk aan veel mensen die een bacheloropleiding in de humane wetenschappen hebben gevolgd: psychologisch assistenten, opvoeders, maatschappelijk werkers, logopedisten. Mochten zij een korte bijscholing kunnen volgen waardoor ze dat onderwijskundige aspect ook kunnen aanbieden, dan ben ik ervan overtuigd dat ze op korte

termijn wel inzetbaar zijn, ook in kleuterscholen, en dat ze vanuit de bijkomende opleiding die ze dan al hebben gehad, een meerwaarde kunnen bieden voor het onderwijs. Dan kunnen we tenminste toch krachten inzetten en zo werken aan dat tekort. Ik heb echter de indruk dat die oefening niet wordt gemaakt.

Minister Pascal Smet: De eerste maatregel die ik heb vernoemd, is die van het aantrekken van anders opgeleiden, door een combinatie van werken en leren met een aangepast salaris. Dat is exact de groep waarop u doelt. We willen dat mensen die een ander bekwaamheidsbewijs hebben en leraar willen worden, zich ertoe engageren om binnen een vastgelegde termijn, via het volgen van de lerarenopleiding, het vereiste bekwaamheidsbewijs voor het ambt van onderwijzer of kleuteronderwijzer te behalen. Dat is de bijscholing waarover u het had. Dat zou echter al gebeuren in combinatie met een aanstelling in het ambt. Dat is wat u vraagt, begrijp ik.

Mevrouw Kathleen Helsen: Ja.

Minister Pascal Smet: Tijdens die aanstelling krijgen ze ook een aangepast salaris. Mensen kunnen dus worden aangesteld en een salaris krijgen, maar ze moeten zich ertoe verbinden om een bijkomende opleiding te volgen, binnen een bepaalde termijn. Dat is een van de maatregelen die u vraagt en die we op dit moment heel concreet met de vakbonden bespreken.

Mevrouw Kathleen Helsen: Wij hadden dat totaal anders begrepen. We dachten dat mensen die al kozen voor de lerarenopleiding, al meteen ook aan de slag konden. Zo hadden we de maatregel met betrekking tot werken en leren begrepen.

Is er sprake van bepaalde beperkingen bij de voorwaarde van het basisdiploma?

Minister Pascal Smet: Dat zijn we nu aan het bespreken.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Minister, ik dank u voor uw antwoord en de verduidelijking.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Daarnet heb ik geen uiteenzetting gehouden, omdat ik de interpellatie van mevrouw Vanderpoorten volledig vond. Ik herhaal niet gauw, dus heb dat ook niet gedaan. Minister, ik heb gewacht op uw antwoord.

Ik zal beginnen met de opmerkingen van een aantal leden over die kinderverzorgsters. Die zijn terecht. Ik wil een uitspraak aanhalen die u hebt gedaan bij de bespreking van het decreet houdende de omkadering van het kleuter- en basisonderwijs. U hebt gezegd dat de tijd dat de kleuterscholen bewaarscholen waren, voorbij is. Ze moeten een volwaardige omkadering krijgen. U zegt dat de maatregel van het inzetten van kinderverzorgsters tijdelijk is, maar mevrouw Helsen heeft gewezen op het opvoedkundige aspect. Uiteraard hebben kinderverzorgsters hun merites, maar sommige tijdelijke maatregelen die waren opgenomen in de onderwijsdecreten, zijn niet tijdelijk meer. Ik ben een beetje bang dat die tijdelijke maatregel uiteindelijk een definitieve maatregel wordt. Iedereen hier schat het kleuteronderwijs zeer hoog in. We moeten dan ook voldoende kleuterleidsters en -leiders kunnen inzetten.

Ik vind het jammer dat het arbeidsmarktrapport zal verschijnen op de laatste dag dat deze commissie samenkomt. Er was altijd beloofd dat we het zouden bespreken zodra het uitkwam. We moeten het nu over de vakantie tillen, ik ga daarvoor niet terugkomen in de vakantie. Ik vind die timing spijtig.

U somt veel maatregelen op, minister, waar wij achter kunnen staan. Het feit dat de zijinstromers hun anciënniteit zullen kunnen meenemen, is vrij belangrijk. Om meer mensen naar de lerarenopleiding te krijgen zijn de verloning en de waardering van belang. We hebben ons in die optiek al afgevraagd of het interessant zou zijn om de leraren een masteropleiding te laten volgen. Ik heb daar nu niets over gehoord. In Finland laat men iedereen de master volgen.

Minister Pascal Smet: Dat zit hier in het loopbaanpact.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Die vraag is hier toch al gesteld? We moeten daar toch over praten?

De stille reserves aanspreken lijkt mij ook een goede maatregel, maar we zullen afwachten wanneer dat concreet wordt.

Ik hoop dat de besprekingen niet te lang op zich laten wachten. Ik begrijp dat de gesprekspartners wat tijd nodig hebben, maar die tijd raakt op. Ze vragen al jaren en jaren tijd. Nu dringt het.

Minister Pascal Smet: Een van de redenen voor dat probleem is de grote uitstroom in de eerste jaren. Veel leerkrachten verlaten het onderwijs. We hebben daar een bijkomende studie over gevraagd – die loopt nu –, om aan die uitstromers te vragen waarom ze leerkracht geworden zijn en dan gestopt zijn, waarom ze leerkracht geworden zijn en blijven, of waarom ze niet begonnen zijn als leerkracht terwijl ze het diploma hebben. Dat zal ons meer inzichten opleveren.

Een reden is zeker de werkzekerheid. De werkzekerheid van jonge leerkrachten is zo inherent verbonden aan de schoolorganisatie, en die organisatie is inherent vrij.

We bekijken het loopbaanpact op een fundamentele wijze. Ik ben ervan overtuigd dat men niet meer mag morrelen in de marge. We zijn op een punt gekomen dat we fundamentele oriëntaties en beslissingen moeten nemen, ook inzake de ondersteuning van leerkrachten. Ik begrijp dat de sociale partners en de koepels daar willen over nadenken. Het zijn heus niet alleen de vakbonden. Dat heeft heel wat gevolgen op de organisatie. We moeten daarover reflecteren. Als we erover praten, merken we dat het allemaal niet zo evident is. Dat hangt allemaal samen met dertig jaar onderwijsgeschiedenis. Dat neemt niet weg dat we daar volop aan werken.

Ik zou graag willen dat u begrijpt dat dat fundamenteel is. Voor een fundamentele oplossing zullen we fundamentele maatregelen moeten nemen. Dan volstaat het niet met een campagne en wat bijkomende maatregelen. Het is ook heel het maatschappelijke gevoel dat rond de leerkracht hangt. Mevrouw Vanderpoorten heeft gelijk. Telkens als het onderwijs in het nieuws komt, hangt daar zo'n sfeertje rond. Dat zal niet aanzetten tot het aanvatten van de studies.

Ik deel uw bezorgdheid inzake het omzetten van lestijden kleuteronderwijs naar uren kinderverzorging. Ik ben het wel met u eens, maar we moeten kiezen. Als scholen basisomkadering hebben en ze kunnen dat niet invullen, dan kunnen ze wel de druk wegnemen van de kleuteronderwijzers door complementaire taken. Ik ben het met u eens. Ik heb gezegd: laten we dat dan maar doen voor drie schooljaren. Dan moeten de maatregelen normaal gezien voldoende effect hebben. Dat is de achterliggende redenering waardoor de uren niet verloren gaan.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik begrijp dat alles zijn tijd nodig heeft, minister. Ik ben bezig aan een artikel over onderwijs voor mijn nieuwsbrief en ik heb het regeerakkoord van 1999 nog eens nagelezen. Mevrouw Vanderpoorten was toen minister van Onderwijs. Wat daarin staat, hebben wij de laatste drie weken besproken: opwaardering van de leerkracht en van tso en bso. (*Opmerkingen van mevrouw Marleen Vanderpoorten*)

Ik heb het echt gelezen hoor, ik lieg niet. Daarom vraag ik mij af, minister: wat betekent dat “nog een beetje tijd”? U kunt de wereld blijven rondvliegen met uw vlieger.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Het dateert niet alleen van 1999. Het is zelfs erger. Sommige zaken duren al veel langer. In 1999 heb ik teksten gelezen van mijn voorgangers. Daarin heb ik teruggevonden dat men in de jaren zestig – met Frans Grootjans als minister van Onderwijs – bezig was met de herwaardering van het tso en bso. Dat is al een halve eeuw aan de gang.

Motie

De voorzitter: Door mevrouw Vanderpoorten werd tot besluit van deze interpellatie een motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering uitspreken.

De interpellatie is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de leerlingenaantallen in OKAN-klassen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest - 2082 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Minister, onlangs heb ik u een vraag gesteld over het aantal anderstalige nieuwkomers in het basis- en secundair onderwijs in Vlaanderen en Brussel. U gaf me daar een uitgebreid antwoord op. Het spreekt voor zich dat dat aantal in Vlaanderen en Brussel momenteel stijgt, gezien de sociologische en demografische evolutie van Vlaanderen. Het viel me op dat het aantal anderstalige nieuwkomers in onze Brusselse scholen relatief gezien veel lager ligt dan in Antwerpen en Gent. Voor het basisonderwijs spreken we over een 60-tal leerlingen op een totaal van 3000 2 jaar geleden, en over een 90-tal leerlingen op een totaal van ongeveer 3000 verleden jaar.

Opvallend in uw antwoord was dat het aantal leerlingen in OKAN-klassen (Onthaalklas voor Anderstalige Nieuwkomers) in Brussel relatief gezien jaar na jaar zelfs daalt. In het secundair onderwijs zaten we vorig jaar aan 7,6 procent van het totale aantal anderstalige nieuwkomers, en dit jaar zitten we onder de 7 procent. Voor het basisonderwijs is dit slechts 3 procent. Antwerpen heeft een aandeel van 25 procent in het totale aantal anderstalige nieuwkomers. Ook de absolute stijging van de aantallen in Antwerpen is trouwens opmerkelijk.

Minister, hoe komt het dat het aantal in Brussel, bij uitstek een stad die demografisch snel groeit en die heel veel nieuwkomers ontvangt, zo laag ligt? Heeft dat te maken met het feit dat heel veel potentiële OKAN-leerlingen aansluiten bij het Franstalig onderwijs? Worden ze nergens ingeschreven?

Minister, ik veronderstel dat de cijfers die u mij hebt gegeven, cijfers zijn van de OKAN-leerlingen die recht geven op een aantal extra lestijden. Zou het kunnen dat die OKAN-leerlingen in Brussel zodanig verspreid zitten over de vele scholen dat ze te weinig gegroepeerd zijn in de scholen om extra lestijden te genereren? Is dat het fundamentele punt? Indien ja, dan kunnen we daar een interessant debat over hebben.

Ik heb begrepen dat sommige steden werken aan een groepering van OKAN-leerlingen in bepaalde scholen. Ik heb begrepen dat dat in Gent en Turnhout zo is, via afspraken met het lokaal overlegplatform (LOP), met onthaalbureaus enzovoort. Ligt het zeer lage aantal leerlingen aan de enorme verspreiding over heel veel scholen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest? Indien ja, moeten we daar iets aan doen?

Hebt u hierover al overleg gehad met de VGC, de scholen en het LOP? Zijn er afspraken gemaakt? Als er veel OKAN-leerlingen verspreid zijn over veel scholen en klassen, denkt u dat het nuttig zou zijn te werken aan expertisescholen in Brussel, die dan een groter aantal OKAN-leerlingen zouden proberen te groeperen?

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Wim Van Dijck: Minister, ook ik heb deze vraag om uitleg en de achterliggende schriftelijke vraag bekeken, en het valt op dat de stijging in Brussel in absolute aantallen niet zo significant is en zelfs een relatieve daling is.

Ik heb er de schriftelijke vraag eens bij genomen. Ik weet niet goed hoe ik bepaalde zaken moet interpreteren. U hebt een overzicht gegeven voor twee schooljaren van basisscholen die onthaalonderwijs aanbieden en daarvoor extra lestijden krijgen. Ik neem aan dat ze dat allemaal zijn. Als je de twee schooljaren vergelijkt, komen er maar drie scholen terug van het schooljaar 2010-2011 in het volgende schooljaar. Van een vrij grote spreiding in het schooljaar 2010-2011 over acht gemeenten – er is maar één gemeente, Anderlecht, waar twee scholen extra lestijden krijgen – gaan we nu naar een zekere concentratie van zeven van de tien scholen met onthaalonderwijs en extra lestijden, en die bevinden zich in Anderlecht.

Dat is vreemd. In die andere scholen stopt dat dan? Ineens is er een noodzaak voor onthaal van anderstalige leerlingen en extra lestijden in weer andere scholen. Minister, hebt u daar voor de vuist weg een verklaring voor?

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Ik ben benieuwd naar de achterliggende verklaring voor dit probleem en hoe we daarop kunnen ingrijpen, zeker ook inzake de expertiseklassen en groeperingen. Is dat een piste die u graag zou bewandelen? Denkt u dat de verklaring voor die cijfers ook in de voorrangsregeling kan worden gevonden? Moeten we daar ook naar kijken of heeft het er helemaal niets mee te maken?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik denk dat het er niets mee te maken heeft, mijnheer Van Dijck. Ik stel voor dat u uw vraag nog eens precies formuleert, zodat ik een precies antwoord kan geven.

Het relatieve aandeel van de OKAN-leerlingen in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad ten opzichte van het totaal aantal OKAN-leerlingen daalt enkel in het secundair onderwijs. Het absolute aantal OKAN-leerlingen daalt er echter niet. Er waren op 1 oktober 2011 25 OKAN-leerlingen meer dan op 1 oktober 2010, namelijk 177 versus 152 leerlingen. De daling van het relatieve aandeel is te verklaren door de sterkere stijging van het aantal OKAN-leerlingen in Vlaanderen en dan vooral in Antwerpen: van 491 leerlingen op 1 oktober 2010 naar 650 leerlingen op 1 oktober 2011.

We hebben geen zicht op het aantal kinderen/jongeren dat zich niet komt inschrijven in het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers dat georganiseerd wordt in het door de Vlaamse Gemeenschap erkende, gesubsidieerde of gefinancierde onderwijs in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.

Ik heb hierover geen overleg gehad met de VGC, scholen of organisaties die gelinkt zijn aan anderstalige nieuwkomers. Gelet op het stijgende aantal anderstalige nieuwkomers, zowel in het basis- als het secundair onderwijs, en het organisatiemodel, is dat op dit moment niet echt nodig.

OKAN wordt in het secundair onderwijs georganiseerd op het niveau van de scholengemeenschap. Hierdoor kan flexibel ingespeeld worden op de wisselende instroom van anderstalige nieuwkomers binnen het werkingsgebied van de scholengemeenschap en kunnen er tussen de scholen behorende tot die scholengemeenschap duidelijke afspraken gemaakt worden over welke expertisescholen onder welke modaliteiten bereid zijn OKAN te organiseren en ervoor te zorgen dat er een behoeftendeckend aanbod is. In het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad organiseren twee secundaire scholen OKAN. Uit de doorstroomcijfers van de leerlingen die op 1 oktober 2010 in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad in OKAN waren ingeschreven, blijkt dat 68 van de 103 leerlingen doorstroomden naar andere secundaire scholen: 39 leerlingen schreven zich in in secundaire scholen gelegen in het

tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad en 29 leerlingen schreven zich in in secundaire scholen gelegen in Vlaanderen. 35 van de 103 leerlingen stroomden door naar het eigen aanbod van de secundaire school waar ze OKAN volgden.

In het basisonderwijs kan in iedere school onthaalonderwijs worden georganiseerd. Het onthaalonderwijs heeft als doel de anderstalige nieuwkomer voor te bereiden op instromen in het gewoon onderwijs en de doorstroming te bevorderen in de reguliere klaspraktijk en de verdere schoolloopbaan. Iedere school die een voldoende aantal anderstalige nieuwkomers heeft, kan extra omkadering aanvragen om onthaalonderwijs te organiseren. In het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad zijn er tien scholen die dit schooljaar deze middelen hebben aangevraagd.

De conceptnota ‘Samen taalgrenzen verleggen’, die werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering in juli laatstleden, formuleert een hervorming van het onthaalonderwijs waarin een taalbad wordt georganiseerd van vier tot acht weken. De leerlingen kunnen tijdens deze periode ondergedompeld worden in het Nederlands. In het najaar wordt dit decretaal verankerd.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Mijn vraag ging eigenlijk vooral over de aantallen in het basisonderwijs. Als ik kijk naar het totaal aantal OKAN-leerlingen in Vlaanderen, dan neemt Brussel 3 procent voor zijn rekening. Als je dezelfde cijfers voor het secundair onderwijs bekijkt, dan neemt Brussel 7 procent voor zijn rekening. Dat is een enorm verschil.

In het secundair onderwijs worden expertiseklassen georganiseerd via de scholengemeenschap. Er zijn in Brussel twee scholen die daarop inspelen. Ik begrijp dat omwille van de concentratie van die leerlingen in een aantal scholen, het percentage hoger komt te liggen. De conclusie die ik trek, is dat het zeer lage aantal – zowel nominaal als procentueel – in het basisonderwijs, te maken heeft met het feit dat er geen enkele concentratie van OKAN-leerlingen in het onderwijs in Brussel is. Anders kan ik dat verschil met Antwerpen, Gent en andere steden onmogelijk verklaren. Ik veronderstel dat de aantallen die ik daarstraks genoemd heb – 61 OKAN-kinderen in het lager onderwijs in 2010-2011 –, alleen maar gaan over OKAN-leerlingen die, omdat ze met een aantal in een school zijn, recht geven op extra lestijden.

Minister, zou het aantal OKAN-leerlingen in Brussel in het basisonderwijs fundamenteel hoger liggen dan de cijfers die u mij gegeven hebt, omdat er heel veel OKAN-kinderen alleen in een klas zitten, niet terug te vinden zijn in de statistieken en dus geen extra lestijden genereren? Als het antwoord op die vraag positief is, dan rest de vraag of we ook in Brussel niet moeten zorgen voor een aantal expertisescholen, niet alleen in het secundair onderwijs, maar ook in het lager onderwijs?

De voorzitter: We gaan het in de toekomst grondig hervormen. Uw vraag wordt dan eigenlijk overbodig. Elke nieuwkomer zal dan een taalbad kunnen krijgen en dan kan het gegroepeerd worden aangeboden. We hebben afgesproken in de talennota dat er expertisescholen in het basisonderwijs kunnen zijn. We gaan dat decretaal verankeren in onderwijsdecreet XXII, samen met de andere maatregelen uit de talennota.

De heer Paul Delva: Dan is het probleem waar ik naar verwijs, volgens u opgelost.

Minister Pascal Smet: Ja.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de interfederalisering van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding - 2104 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Voorzitter, minister, collega's, de interfederalisering van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (CGKR) werd opgenomen in het regeerakkoord 2009-2014. Indien de onderhandelingen met de federale overheid over deze interfederalisering geen vooruitgang boekten, zou de Vlaamse Regering echter zelf initiatief nemen. De Vlaamse Regering verklaarde de onderhandelingen nog tot juni 2012 kansen te geven.

Omtrent de geplande herstructurering van het CGKR zei u in een schriftelijk antwoord op een vraag van de heer Hendrickx van december 2011 het volgende: "Het spreekt voor zich dat er intussen al contacten zijn geweest tussen mijn kabinet en dat van de federaal bevoegde minister van Gelijke Kansen, mevrouw Joëlle Milquet, om een doorstart van de gesprekken over de interfederalisering te bewerkstelligen. Ik wil u in die zin ook wijzen op het engagement van mevrouw de minister die, tijdens de commissiebespreking van haar beleidsnota Gelijke Kansen onlangs in de Kamer van Volksvertegenwoordigers, heeft gesteld dat zij tegen Pasen een voorstel zal concretiseren, om er zo voor te zorgen dat het dossier rond is voor de zomer."

Voorts kondigde u in datzelfde antwoord aan "een concept van model" voor te stellen aan uw collega's van de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement te betrekken en te informeren "over de voortgang van, hetzij de oprichting van een interfederaal orgaan, hetzij een eigen Vlaams orgaan, en een debat te voeren over de architectuur en de kerntaken van een dergelijk orgaan."

Ondertussen ligt Pasen reeds ver achter ons en komt de zomer eraan. De commissie Onderwijs hield ondertussen hoorzittingen over de studie van het Steunpunt Gelijke Kansenbeleid en de interfederalisering kwam opnieuw op de agenda van het Overlegcomité van juni. Het dossier zal opnieuw worden voorgelegd aan het comité van 4 juli en intussen ook aan een interfederale werkgroep.

Ik wil u daarover enkele vragen voorleggen. Een: wat is de stand van zaken van de onderhandelingen over de interfederalisering van het CGKR? Stelt u voldoende vooruitgang vast, en zo ja, welke? Welke zijn de resterende knelpunten, en acht u een doorbraak voor de zomer mogelijk? Indien niet, wat betekent dit voor de onderhandelingen? Twee: kunt u een toelichting geven over het concept van model dat u zou voorstellen? Werd dit ondertussen behandeld in de Vlaamse Regering? Drie: welk standpunt heeft de Vlaamse Regering op het Overlegcomité ingenomen en welk standpunt zal zij in juli innemen? Vier: wat zijn de verdere stappen in dit dossier?

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Voorzitter, minister, collega's, u weet dat ik hierover een interpellatie heb gehouden die aanleiding gaf tot een motie waarin het Vlaams Parlement de regering oproept om tegen eind juni een akkoord met de andere federale entiteiten van dit land af te sluiten.

Ik ben blij met de vraag, want ik denk dat het stilaan tijd wordt om eens een balans op te maken en na te gaan of de onderhandelingen zijn opgeschoten, wat het traject is dat nog moet worden gevolgd en wat de knelpunten zijn. Ik heb begrepen dat dit dossier op 4 juli op het Overlegcomité zou kunnen worden geagendeerd. Kunt u een tipje van de sluier oplichten en meedelen wat het Vlaamse standpunt zal zijn? Ik heb de indruk dat er al goed werk is geleverd, maar ik ben toch wat ongerust of wij dit dossier tijdig zullen kunnen afhandelen.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, minister, collega's, ik wil toch even in herinnering brengen dat in het regeerakkoord van een vroegere datum sprake is, al herinner ik me niet precies wanneer. In elk geval was het ergens in 2010. Eerst viel de Federale Regering, nadien volgden er lange onderhandelingen over de vorming van een nieuwe regering. Ik begrijp dat toen de deadline is uitgesteld. Maar sinds december is er een Federale Regering – ik zie toch de heer Di Rupo als premier op tv verschijnen.

De nieuwe deadline is eind juni 2012. De Federale Regering heeft dus geen enkel excuus meer om dit dossier op de lange baan te schuiven. Vandaag is het 28 juni, wij hebben dus nog drie dagen. De zomer is al begonnen. Het solstitium van 21 juni is het begin van de zomer. De meteorologische zomer begint op 1 juni, dus nog vroeger. De zomer is dus duidelijk al bezig, daarover bestaat geen discussie. Vlaanderen maakt zich dus belachelijk door dat gedraai van de Federale Regering te ondergaan. Dat kan toch niet meer blijven duren? Als dat het geval is, maakt de Vlaamse Regering zich hopeloos belachelijk. Tijdens de hoorzitting waren hier ook stevige argumenten te horen voor een één-op-éénrelatie, waarbij er voor Vlaamse materies een Vlaams centrum moet komen. Wij moeten daar rekening mee houden, en ik ben dan ook benieuwd naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's uiteraard zijn er gesprekken aan de gang. Het begon met een ontbijtgesprek dat ik met federaal minister Milquet heb gevoerd. Ook de volgende dagen zal er nog veel worden vergaderd. De Federale Regering weet heel goed dat het de bedoeling is om op de vergadering van het Overlegcomité van 4 juli een akkoord te bereiken. Dat kan nog altijd, al is dat niet zeker. In elk geval proberen wij een akkoord te bereiken, en daarbij laten wij ons leiden door de resolutie van het Vlaams Parlement.

Mijn medewerker probeert, in nauw overleg met mij, tot een akkoord te komen. De Vlaamse Regering heeft afgesproken dat er een eigen instelling komt als er geen akkoord kan worden gesloten.

Zolang er wordt onderhandeld, zal ik geen verklaringen afleggen. U zult dat begrijpen. Het kan nog alle kanten op, maar er wordt ernstig gewerkt en de Federale Regering weet zeer goed wat ons standpunt is. Als op 4 juli zou worden vastgesteld dat er geen akkoord is of dat er geen akkoord nakend is, dan zullen wij scenario B realiseren, overeenkomstig de afspraken. Maar de komende dagen zullen wij de onderhandelingen alle kansen geven.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Ik dank de minister voor zijn toelichting. Dit stemt ons enigszins gerust. Ik begrijp volledig dat hij hier niet alle kaarten op tafel wil leggen. De vergadering van volgende week moet immers nog plaatsvinden.

Het is belangrijke materie. Dat zal in de toekomst ook op internationaal vlak blijken. Ik wil nog even beklemtonen dat de minister eigenlijk niets heeft gezegd over het concept waarover hij beschikt. Dat concept heeft betrekking op de architectuur van het instituut. *(Opmerkingen van minister Pascal Smet)*

De minister beschikt over een concept. Dit zal ook op internationaal vlak worden behandeld. *(Opmerkingen van de voorzitter en van mevrouw Vera Celis)*

We moeten dit uiteraard ook in zijn internationale context bekijken. Ik denk daarbij onder meer aan de ratificatie van het verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontterende behandeling of bestraffing. Dit moet een plaats in het Vlaams orgaan krijgen. De puzzelstukken moeten, liefst in de juiste volgorde, op hun plaats vallen.

In elk geval dank ik de minister voor de toelichting. We kijken uit naar de vergadering van volgende week.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Ik begrijp dat de minister op dit ogenblik weinig uitspraken kan doen en de onderhandelingen alle kansen wil bieden. Het zou niet verstandig zijn vooruit te lopen op de resultaten van die vergadering.

De minister houdt ook rekening met een scenario B. Indien op 4 juli 2012 geen doorbraak wordt bereikt en indien die onderhandelingen geen uitzicht op een akkoord bieden, zal dat scenario in gang worden gezet. Dat heeft de minister net bevestigd. Dat ligt trouwens helemaal in de lijn van de motie die het Vlaams Parlement in verband met dit onderwerp heeft goedgekeurd.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik kijk ook uit naar 4 juli 2012. Het is die dag Independence Day. Ik hang die dag de Amerikaanse vlag uit. Die dag wordt echt het moment van het breekpunt. Als er dan geen akkoord is, moet de Vlaamse Regering volgens mij echt de knoop doorhakken en voor een eigen instelling kiezen.

De Franstaligen kunnen naar de federale instelling verwijzen. Ze kunnen de onderhandelingen op de lange baan schuiven. Op die manier zou er uiteindelijk niets van in huis komen. Dit lijkt me een uitstekende gelegenheid voor onze minister van Gelijke Kansen om zich op een goede wijze te profileren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de modulaire opleidingsstructuren in het deeltijds secundair onderwijs - 2125 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, de leerkrachten en de coördinatoren die in het deeltijds secundair onderwijs lesgeven en bepaalde opleidingen inrichten, hebben hun bekommernissen geuit over de wijze waarop de modulaire opleidingsstructuur de laatste tijd tot stand komt.

Artikel 28, paragraaf 1 van het decreet betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap omvat een procedure die duidelijk stelt dat de Vlaamse overheid, samen met de koepels van het onderwijsveld, de modulaire opleidingsstructuur in het deeltijds beroepssecundair onderwijs ontwikkelt. Nadat de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) hierover een advies verstrekt, moet de Vlaamse Regering een beslissing nemen. De ontwikkeling vindt plaats in de schoot van een commissie die uit afgevaardigden van de overheid, van het gemeenschapsonderwijs en van de representatieve verenigingen van schoolbesturen bestaat.

De conclusies van de screening moeten onder meer concreet uitmonden in een vernieuwd aanbod op 1 september 2012 voor de opleidingen die tot de rubrieken ‘metaal en kunststoffen’ en ‘transport’ behoren. De Vlor heeft er in het advies van 19 april 2012 en in een eerder advies uit februari 2012 op gewezen dat de in het decreet bepaalde procedure met betrekking tot de modulaire opleidingsstructuur niet wordt gevolgd. Volgens deze adviezen van de Vlor wordt het werkveld niet bij de totstandkoming van de nieuwe modulaire opleidingsstructuren betrokken. De Vlor stelt zich hier vragen bij.

De centra reageren op dit moment ook. Ze worden pas nu, op het einde van het schooljaar, door hun koepels met informatie over de vernieuwde opleidingsstructuren geconfronteerd. Het is concreet de bedoeling dat deze structuur voor de rubriek ‘metaal en kunststoffen’ reeds vanaf 1 september 2012 wordt geïmplementeerd. Dat betekent dat deze mensen nu slechts enkele dagen voor de vakantie geïnformeerd zijn over hoe die vernieuwde opleidingsstructuur er voor hun specifieke rubriek zal uitzien. Zij reageren daarop. Zij vinden dat de

implementatie tijd vraagt om zich daarop voor te bereiden. Als leerkrachten zijn ze momenteel niet voorbereid om op 1 september in die nieuwe structuur aan de slag te gaan. Dat vraagt ook logistieke voorbereidingen en tijd om dat op een kwaliteitsvolle manier te doen. Zij wijzen er ook op dat zij op dit moment met bedrijven overeenkomsten hebben afgesloten en contracten hebben getekend om leerlingen vanuit een bepaalde opleiding aan de slag te laten gaan in een bedrijf, dat daar nu een wijziging in is opgetreden en dat dat nu toch wel de nodige tijd vraagt om dat onder de loop te nemen. Het moet bekeken worden wat dat concreet inhoudt met betrekking tot die contracten, maar ook met betrekking tot de opleidingen waarin de jongeren zijn gestart, maar die volgend jaar een totaal andere benaming en inhoud krijgen. De alternatieven tussen werken en leren is heel nauw gerealiseerd. De centra zeggen dat deze manier van werken niet decretaal bepaald is. Wij vinden het straf dat dit op deze manier gebeurt. Waarom wordt het in het decreet vastgelegd als het nu niet op deze manier wordt uitgevoerd? De centra vinden het ook problematisch om het op 1 september op een kwaliteitsvolle manier toe te passen op het terrein. Zij weten niet wat de precieze consequenties zijn voor de leerlingen en de bedrijven. Zij hebben dus een aantal vragen.

Minister, voor mij was het ook nieuw om te moeten vaststellen dat het gebeurde afwijkt van artikel 28 van het decreet. Hoe staat u tegenover het negatieve advies van de Vlor, waarin een aantal opmerkingen zijn gemaakt, onder meer dat het niet tot stand is gekomen volgens de procedure? Hoe moeten wij de toekomst op dat vlak inschatten? Is het wenselijk dat wij dat artikel gewoon aanpassen in het decreet? In dat geval zou het goed zijn dat u daarvoor een goede reden geeft. Indien het decreet wordt behouden zoals het nu is ingevuld, is het belangrijk om te weten hoe het komt dat de procedure niet is gevolgd. Wat zijn de plannen voor de toekomst? Het is nodig dat de regering handelt volgens de decretale bepalingen.

Voor het terrein is het belangrijk dat wij duidelijk maken wat wij van hen verwachten. Is het de bedoeling dat die vernieuwde opleidingsstructuren definitief zijn, zoals de informatie het zegt die via de koepels werd doorgestuurd? Wordt verwacht dat dat het kader is waarbinnen de centra moeten werken? En dan is er de vraag van de centra: in welke mate zult u rekening houden met opmerkingen van de onderwijsverstrekkers over de implementatie op 1 september en alle problemen en vragen die daarbij komen kijken? De vraag leeft in het veld: is het werkelijk de bedoeling dat dit op 1 september wordt geïmplementeerd?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: We hebben inderdaad de betreffende Vlor-adviezen van 28 februari en 19 april 2012 ontvangen. Die werden voor advies overgemaakt aan mijn administratie. Op basis hiervan heb ik mijn standpunt meegedeeld aan de Vlor op 17 april 2012 en 19 juni 2012. In een aantal standpunten werd het Vlor-advies gevolgd en werden ook de gevraagde aanpassingen aan opleidingsstructuren uitgevoerd. Met betrekking tot een aantal standpunten werd akte genomen van het advies en werd het niet gevolgd.

Mijn administratie zegt mij dat de vertegenwoordigers van de inrichtende machten en het gemeenschapsonderwijs (GO!) wel degelijk werden betrokken bij de ontwikkeling van de opleidingsstructuren met betrekking tot de rubrieken 'metaal en kunststoffen' en 'transport' in de commissie Opleidingsstructuur in het najaar van 2011.

Blijkbaar is de administratie niet op de hoogte van de concrete communicatie van de koepels. Bijgevolg kan ik vandaag niet zeggen wat ze hebben gezegd aan de centra voor deeltijds onderwijs (CDO). U vraagt of dit al dan niet de definitieve opleidingsstructuur is. Maar de inhoud van de communicatie is niet bekend. De administratie zegt mij dat de vertegenwoordigers van de inrichtende machten en het GO! via de Vlor over de betreffende modulaire opleidingsstructuren beschikken.

Ik kan begrip opbrengen voor de opmerkingen van de CDO's. De jaarlijkse omschakeling naar een vernieuwd opleidingsaanbod is inderdaad krap wat de timing betreft.

Over de inhoudelijke opmerkingen wil ik vandaag geen uitspraak doen. Ik moet uiteraard vertrouwen op ieders betrokkenheid en verantwoordelijkheid bij de ontwikkeling ervan. Ik kan u wel zeggen dat in principe de datum van 1 september 2012 van kracht blijft. Maar ik zal dit dossier eens goed bekijken naar aanleiding van uw vraag.

Mevrouw Kathleen Helsen: Het is goed om dat verder uit te diepen. Vanuit de koepel wordt deze informatie bevestigd. U zegt dat er wel degelijk een commissie is geweest, maar ik begrijp niet goed wat hier aan de hand is. De opleidingsverstrekkers hebben er toch geen enkel belang bij om te zeggen dat de procedure hier niet is gevolgd als zij zelf betrokken zijn? In de Vlor zitten dezelfde partners. Zij hebben er ook op gewezen. Voor mij is het heel onduidelijk wat hier precies is gebeurd en hoe het verloopt. Blijkbaar is het niet de eerste keer dat dit niet volgens het decreet gebeurt.

Het lijkt me goed dat dit wordt opgehelderd. De sector verwacht immers een aantal dingen. Men wil eigenlijk meewerken aan het tot stand komen van die opleidingsstructuren en komt tot de vaststelling dat dit niet verloopt zoals dat zou moeten. Ook wat die timing betreft, moeten we echt bekijken hoe dat in de toekomst anders kan. Als ik het goed begrijp, wordt toch wel van hen verwacht dat dit op 1 september wordt geïmplementeerd. Ze geven nu aan dat ze dat niet op een degelijke manier kunnen doen en dat er wel eens problemen zouden kunnen zijn met jongeren en contracten die zijn afgesloten. Het is al zo moeilijk voor de centra om jongeren aan de slag te krijgen in een aantal opleidingen.

In de nieuwe opleidingsstructuren waarover ze nu worden geïnformeerd, wordt gesteld dat het knelpuntberoepen zijn. Dat kunnen ze inderdaad ook vaststellen, maar ze hebben wel het probleem dat ze geen arbeidsplaatsen vinden voor die jongeren. Iets klopt hier dus niet. Voor de oude opleidingsstructuren zijn er wel contracten afgesloten. Ze geven het heel duidelijke voorbeeld van tien jongeren die aan de slag kunnen bij Umicore. Voor hen is dat een hele prestatie, maar nu dreigen er problemen te komen met de afgesloten contracten, omdat die jongeren niet in diezelfde opleiding kunnen doorstromen en dat in die contracten wel mee is bepaald.

Ik vraag dus dat u dat eens van naderbij zou bekijken, dat u zou bekijken welke problemen er zoal rijzen op het terrein. Die jongeren mogen daar niet het slachtoffer van worden, doordat die tewerkstelling niet kan gebeuren of ze hun opleiding niet tijdig kunnen voltooien met het getuigschrift waarop ze mikken.

Het lijkt me goed, met het oog op de toekomst, dat nauwgezet wordt bekeken welke procedure er nu precies wordt gevolgd. Er moet nauwgezet worden bekeken of dit ook volgens het decreet gebeurt. Is het niet wenselijk dat dit volgens het decreet gebeurt, dan moeten we het decreet aanpassen, als daar een gegronde reden voor bestaat.

Minister Pascal Smet: Dat zal ik ook doen

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het niet toelaten van een cameraproject van KTA Keerbergen door GO!
- 2135 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, minister, geachte leden, dit is een opmerkelijke situatie. Het KTA Keerbergen kondigde aan wegens een inbrakenplaag en veiligheidsproblemen camera's te willen plaatsen op school. Het zou gaan over een achttal camera's. De coördinator van de school deelde tevens mee dat die camera's ook interessant zouden zijn om ook wat toezicht te houden op wat er op de speelplaats gebeurt. Het gaat dan vaak over pesten, geweldpleging en vandalisme, dingen die ook wel eens op school plaatsvinden.

Opmerkelijk is dat de koepel van het gemeenschapsonderwijs (GO!) die school heeft teruggefloten. Ik vind dat wat raar. We hebben het in deze commissie al meermaals gehad over pestgedrag, vandalisme en geweldpleging op school. We stellen allemaal vast dat dit wel een probleem is dat moet worden aangepakt. Voor de koepel van het gemeenschapsonderwijs kan dat echter niet door middel van camera's. Anderzijds stellen we vast dat, toen het KTA Keerbergen dat bekendmaakte, zelfs de Privacycommissie stelde dat dit in principe geen probleem hoefde te zijn vanuit het oogpunt van de privacy. Zolang leerlingen weten dat er camera's hangen en dat ze worden gefilmd, is er immers juridisch wat de privacywetgeving betreft geen vuiltje aan de lucht.

Ik vind de reactie van de koepel des te opmerkelijk omdat dit niet nieuw is. We stellen vast dat er in Vlaanderen alleen al voor politionele doeleinden, maar ook voor de beveiliging van bepaalde zaken, zoals banken, ongeveer 200.000 camera's werkzaam zijn. Als ik me niet vergis, worden er bovendien in het Koninklijk Atheneum van Antwerpen al een hele tijd camera's gebruikt. Mijn goede collega, mevrouw Van Steenberge, heeft me gewezen op een interview op Radio 1 met de directrice van dat atheneum, waarin die stelde dat men die camera's daar al langer gebruikt.

Dit staat dan los van de beveiliging van de school, die nodig is. Daarover heeft de onderwijskoepel geen standpunt ingenomen. Men heeft gesteld dat camera's wel kunnen voor de buitenbeveiliging van de school en het bewaken van de fietsenstallingen. Men had er vooral een probleem mee dat die camera's ook op de speelplaats gericht zouden zijn. Minister, los daarvan, als het ons menens is met het goed aanpakken van pesten, vandalisme en geweld op school, dan meen ik dat dergelijke camera's wel een goed middel zijn, niet alleen om toezicht te houden, maar ook door hun ontradingseffect.

Minister, wat is de reden voor het terugfluiten van die school door de onderwijskoepel? Wat is uw standpunt daarover? Ik kan me voorstellen dat ook u misschien de aanwezigheid van camera's nuttig zou kunnen vinden om in extra toezicht te voorzien, met het oog op pesten, geweld, vandalisme en dergelijke meer. Hebt u daarover contact gehad met het gemeenschapsonderwijs, om te horen wat de redenen zijn om dit te doen? Wat is het resultaat geweest van die contacten? Acht u het nuttig of wenselijk om bijkomende maatregelen te nemen, zowel met betrekking tot het beveiligen van scholen tegen inbraak als met betrekking tot het toezicht?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Het GO! floot het atheneum in Keerbergen niet terug, omdat dit niet tot de bevoegdheid van de centrale diensten van het GO! behoort. De voorliggende problematiek ligt binnen de bevoegdheid van de scholengroep. De afgevaardigd bestuurder heeft wel laten weten dat zij geen voorstander is van camerabewaking die bedoeld is om leerlingen in de gaten te houden.

Een en ander is de bevoegdheid van de scholengroep. De scholengroep heeft zelf beslist de camera's alleen in te schakelen na de schooluren, ter bestrijding van vandalisme. De school en het schoolplein moeten in eerste instantie een veilig schoolklimaat bewerkstelligen en de studenten een geborgen gevoel geven, dat kan mijns inziens het best zonder camera's.

Ik heb binnen dit kader geen contact gehad met het GO!, en ik plan geen specifieke maatregelen. Het behoort immers tot de autonome bevoegdheid van een school om een eigen pedagogisch beleid uit te stippelen dat afgestemd is op het eigen doelpubliek en de lokale context. De school kan ook een eigen veiligheidsbeleid uitstippelen. Dat kan het best in overleg met de politie gebeuren.

In principe ben ik niet tegen camera's, maar ze moeten heel functioneel worden ingezet, daar waar het nodig is en het liefst ook tijdelijk. Het lijkt me niet aangewezen dat kinderen opgroeien onder het oog van een camera. Maar als er specifieke redenen zijn die dat noodzakelijk zouden maken en dat wordt gemotiveerd in een lokale context en tijdelijk, dan

kan de school in overleg met de politie een uitzondering maken. Dat valt onder de verantwoordelijkheid van de school, en niet van de minister van Onderwijs.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Ik dank u voor uw antwoord, minister. Ik ben het niet met u eens dat de koepel van het gemeenschapsonderwijs deze school niet heeft teruggefloten. Misschien was er geen officiële terugfluiting omdat het GO! dat gewoon niet kan doen. Als de verantwoordelijken van de koepel via de media laten weten dat het voor hen onwenselijk is en zelfs helemaal niet kan, dan staat de schooldirectie daar toch maar. Dat kan toch wel genoeg indruk maken om te beslissen om het niet te doen. Ik zeg niet dat het intimidatie was, maar toch. Laat ons zeggen dat de directie onder druk stond.

Minister, ik ben niet geheel ontevreden met uw antwoord. In bepaalde situaties kan het gebruik van camera's voor u. Daar ben ik blij mee. U zegt niet dat het in alle omstandigheden onwenselijk is. U schiet het principe niet af.

Ik heb daar wellicht nog een andere mening over. Leerkrachten hebben tal van taken, ze hebben geen ogen in hun achterhoofd. Een camera kan een bijkomende hulp zijn om bepaalde voorvallen aan te pakken: pesten, geweldpleging en dergelijke. Het is niet alleen een hulp, een camera heeft ook een ontradend effect. Als de leerlingen weten dat camera's de speelplaats in het oog houden, is de kans minder groot dat ze andere leerlingen gaan afpersen en dergelijke. Dat gebeurt vandaag de dag allemaal. Ik ben blij dat u vindt dat camera's in bepaalde omstandigheden moeten kunnen en wenselijk zijn.

De heer Boudewijn Bouckaert: U geeft toch toe dat camera's geen normale situatie zijn? Daar moeten toch goede redenen voor bestaan.

De heer Wim Wienen: Dat klopt, ik ben het met u eens. Maar in deze samenleving en in de scholen worden we ook geconfronteerd met zaken die niet normaal zijn. Ik denk dat het soms wel nuttig is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■